

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze bakalářské práce

Historie a vývoj české měny

Sofia Baderina

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Tématem bakalářské práce je Historie a vývoj české měny. Práce je rozdělena na dvě části: Teoretickou část a Praktickou část.

Koruna do historického období, kdy byla stanovena jako samostatná česká měna, prošla mnoha vývojovými etapami. Proto se primárně, v globálním, všeobecném měřítku, zaměřuje na cíl, tedy nástin historického vývoje české měny. Teoretická část bakalářské práce je směřována na historii a vývoj české měny od počátku ražby první české mince v 10. století až do vzniku samostatné korunové měny.

V praktické části jsou představeny významné události, které ovlivnily vývoj české měny. Poté je analyzován pohyb kurzu české koruny ve vztahu s kurzem jiných významných měn, a to amerického dolaru a eura. Práce rovněž prezentuje, kdy byla česká koruna vůči těmto měnám nejsilnější, a kdy nejslabší, a také kdy Česká národní banka musela posilovat kurz koruny.

Klíčová slova: Česká národní banka, česká měna, koruna, dolar, euro, měnový kurz, devízové operace, zhodnocení měny.

1 Cíle práce a metodika

Primárním cílem bakalářské práce bude popsat historii a vývoj české měny od počátku ražby první české mince v 10. století až do vzniku samostatné korunové měny.

Dílčí cíl práce se zaměří především na významné změny měnového kurzu české koruny během posledních 10 let a hledání příčin těchto změn. Dále bude analyzován a porovnán vztah a dynamika kurzu české koruny vůči jiným významným měnám.

Teoretická část bakalářské práce bude obsahovat informace, získané metodou studia exaktní odborné literatury. V praktické části práce bude zhodnocen vývoj a dynamika měnového kurzu české koruny vůči vybraným světovým měnám za posledních 10 let, a to pomocí metody popisné, kde budou využity aktuální informace z internetových zdrojů a databáze České národní banky. Zpracovaná data budou znázorněna pomocí tabulek a grafů, pro jejich zpracování budou použity programy Excel a Word 2013 od firmy Microsoft.

2 Zhodnocení výsledků

Česká koruna je jediná a základní měna České republiky. Do dnešního dne prošla velkým a složitým vývojem v průběhu dějin, aby se finálně stala samostatnou peněžní jednotkou. České země přežily celkem pět zásadních měnových období. Prvopočátek vývoje české měnové soustavy lze zaznamenat roku 950 n. l., kdy se nejstarším a základním měnovým obdobím stala denárová měna a za první měnovou jednotkou byl tedy považován denár. V pozdějším dějinném období v přímé návaznosti na něj byl uveden do oběhu brakteát. Dalším vývojem byla do praxe uvedena grošová měna, a to v letech 1300 až 1520. V dalším historicky významném období z hlediska vývoje české měny byly raženy mince nazývané pražský groš a následně zlaté dukáty označované jako florény. V roce 1520 byla uvedena do oběhu tolarová měna, jejíž základní měnovou jednotkou byl tolar. Za zmínku stojí ražba mince s názvem říšský zlatník a svůj význam měl také peníz nazývaný krejcar. Konvenční měna byla uvedena do praxe v roce 1750, kdy se stále používal výraz zlatník. V roce 1857 byla na českém území zavedena rakouská měna s měnovou jednotkou zlatý. Od roku 1892 až do současnosti platí korunové období.

Na základě provedených výzkumů, analýz a zjištění lze konstatovat, že česká koruna v rámci svého historického vývoje vykazovala silné a slabé stránky, jimž odpovídala úspěšná a méně úspěšná období. Kurz koruny, jako každé jiné měny, kolísal. Dne 25. 3. 1999 koruna dosáhla svého minima vůči euru, a to hodnoty 38,6 korun za euro. Od „startovacího“ kurzu eura tedy česká koruna během tří měsíců oslabila o 8,74 %. Za nejslabší okamžik v historii české měny lze považovat den 27. říjen 2000, kdy se za dolar platilo závratných 42, 127 korun. Koruna tedy v období necelého jednoho roku od ledna do října roku 2000 oslabila o neuvěřitelných 17,6 %. V důsledku tohoto výrazného poklesu musela Česká národní banka bezprostředně posílit korunu, tedy provést zásah prostřednictvím akutní intervence.

Dalším významným mezníkem byl rok 2008, kdy česká koruna dosáhla nejvýhodnějšího kurzu vůči euro a dolaru. Dne 21. července roku 2008 posílila na rekordních 22,97 CZK/EUR a dosáhla svého nejsilnějšího kurzu vůči euru v rámci svého vývoje. Stejně výhodný kurz česká koruna zaznamenala i v porovnání s americkým dolarem. V červenci roku 2008 česká koruna dosáhla svého maxima vůči dolaru v hodnotě

14,95 CZK/USD, což je nutné připomenout a zdůraznit jako vůbec nejsilnější kurz české koruny v historii.

V současné době česká koruna vykazuje stabilní pozice a lze konstatovat, že posílila svou hodnotu. V důsledku těchto skutečností zároveň upevnila své postavení vůči ostatním měnám. Kurz koruny za euro se pohybuje kolem hodnoty 27,02 CZK, a kurz koruny za dolar dosahuje výše 24,824 CZK, což je úspěšnější a výhodnější poměr, než který byl zaznamenán v roce 2014. Na základě těchto skutečností následovalo zlevnění českého exportu a tento fakt lehce podpořil rozvoj a dynamiku české ekonomiky. V důsledku posílení a stabilizace české měny rovněž došlo k vytvoření mnoha nových pracovních míst, což mělo za následek určitý pokles nezaměstnanosti. Zároveň však zdražil import, což se následně projevilo zejména u cen elektroniky a zahraničních dovolených.

3 Závěr

Bakalářská práce se zaměřuje na historický vývoj české měny od počátku vzniku prvních mincí na českém území. V rámci českých dějin analyzuje a komparuje měnové reformy a měnová období, prezentuje vznik, činnost, cíle a povinnosti ČNB a také předkládá vývoj českého měnového kurzu vůči ostatním světovým měnám, především euru a americkému dolaru.

Teoretická část bakalářské práce shrnuje a systematizuje poznatky získané z odborné literatury a jiných zdrojů. Práce je rozčleněna do osmi kapitol, ve kterých jsou podrobně popsány a srozumitelně charakterizovány odborné termíny jako jsou například směna, měna, funkce peněz, formy peněz, první formy platidel, jsou zde podány a analyzovány definice peněz, historie vývoje peněžní soustavy, měnové reformy, rovněž je přiblížena Česká národní banka a její intervence, měnový kurz české koruny a v závěru také stav české měny v roce 2015 a problematika padělání peněz a ochranných prvků, což může být impulzem k případné diskuzi.

Ve vlastní části práce je analyzována dynamika kurzu české koruny, a lze říci, že byl porovnán vývoj kurzů české koruny k vybraným měnám v období uplynulých deseti let (1995-2015), které jsou pro světové obchodování významné.

Pomocí grafů a tabulek bylo prezentováno zjištění, že česká měnová soustava v historii svého vývoje prodělala silné a slabé momenty, z čehož lze vydedukovat funkce a postavení české koruny vůči ostatním měnám a stanovit, jaké aspekty ji ovlivňují a mají na ni zásadní vliv.

4 Seznam použité literatury

1. BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 292 s. ISBN 978-80-7380-245-5.
2. HÁSKOVÁ, Jarmila a kol. *Peníze v českých zemích do roku 1919*. 1. vyd. Ostrava: NUGA, 1996. 160 s. ISBN 8085903040.
3. PETRÁŇ, Zdeněk, RADOMĚRSKÝ, Pavel. *Ilustrovaná encyklopedie české, moravské a slezské numismatiky*. 1. vyd. Praha: Libri, 2001. 310 s. ISBN 80-7277-067-5.
4. ROTHBARD, Murray Newton. *Peníze v rukou státu: jak vláda zničila naše peníze*. Praha: Liberální institut, 2001. 144 s. ISBN 80-86389-12-X.
5. SEJBAL, Jiří. *Základy peněžního vývoje*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 420 s. ISBN 80-210-1734-1.
6. VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české: průvodce dějinami peněz v českých zemích*. vyd. 1. Praha: Rybka Publishers, 2000. 552s. ISBN 80-86182-36-3.
7. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *O ČNB* [online]. 2003-2016 [cit. 2016-01-05]. Dostupný z WWW: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/